

No. 308

Cena prenumeraty:
 w Łodzi
 Kwartalnie Mk. 180.
 Miesięcznie „ 60.
 za roznośnienie
 10 mk. miesięcznie.
 Z przesyłką poczt.
 Kwartalnie Mk. 210.
 Miesięcznie „ 70.
 Poza Łodzią egz. 300
 W Ameryce 1/2 dolar.
 miesięcznie.

KALENDARZYK
 Sobota Feliks W.
 Niedziela Ofiarow. M.P.
 Poniedziałek Cyczyli P. M.

**BUDUJMY
 OJCZYZNĘ
 zgodą i pracą!**

REDAKCJA
 w ŁODZI
 Al. Kałciuszki 41
 TELEFON 28,

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Sobota dnia 20 listopada 1920 roku.

Z Warszawy z biur ogłoszeń, ogłoszenia do Rozwoju przyjmuje wyłącznie „Reklama Polska

Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ofiar administracja nie odpowiada

CENA OGŁOSZEŃ: Przed tekstem mk. 5 w tekście mk. 5 zwyczajnie 3.50 mk. nekrologi mk. 3 za wiersz nonparel. Drobne ogłoszenia 50 fen. za wyraz: Dla poszukujących pracy 40 f. Komunikaty mk. 5.— Ogłoszenia zamiejscowe 50 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. Stronica przed tekstem w tekście dla ogłoszeń podzielona na sześć lamów za tekstem na 5 lamów. W tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłoszenia nekrologi tylko na 2, 4, 6 lamów. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można za nawiązać „Rozwój“ w ZGIERZU u p. Lacha Kiosk

Dziś premiera!

MOTTO. Mężczyzna ma tysiąc sposobów
 dowieść kobiecie że ją kocha,
 a jeden tylko, że ją szanuje:
 ożenić się z nią.

„Ze złotych myśli“

KOBIETA która zwycięża...

Wielki dramat życiowy w 6-ciu aktach w wykonaniu artystów amerykańskich. Ze „Złotej Serji“ słynnej wytwórni „World“ w New-Yorku.

W roli głównej gwiazda amerykańska

KLARA RIMBALL JOUNG.

3657-1

Bacność przed niemiecko-żydowską perfidją!

Przerzucając ostatnie dzieło wybitnego socjologa polskiego Erazma Majewskiego, „Bankructwo pieniądza papierowego i cywilizacji, o partej na wierze w dobroć natury ludzkiej“, natrafiam na ustęp, w którym autor piętnuje Niemców jako głównych winowajców dzisiejszej ogólnej dezorganizacji i demoralizacji na tle ekonomicznym.

Wprawdzie tej gangrenie, która toczy Rosję i stara się przerzucić na inne państwa, i to całego świata, i ustroiowi społecznemu jakoteż kulturalnemu rozwojowi krajów i narodów w groźny sposób zagraża, — tej gangrenie bolszewizmu na imię; ślepych mieczem są bierne masy rosyjskie, ale katem, tym prawdziwym, są wojskowe sfery niemieckie; zaś doradcą, czasem publicznym, częściej pokątnym, kóż inny mógłby być jak nie żydzi?

historję), żydacki faryzeusz, który z teologicznym „Gott mit uns“ Bóg z nami łączył się na zagubę zachodniej europejskiej kultury, chrześcijańskiej moralności i prawdziwie demokratycznej wolności z barbarzyńskim Turkiem, dawnym najeźdźcą Europy, ten Prusak w butach kirasjerskich a la Wilhelm II łączy się teraz z żydem, tym wrogiem goja do ostatniego tchu, aby na rozkładającym się trupie ludzkości założyć imperium, w którym ma zapanować jedyne prawo pięści i miecza, jedyna „etyka“ brudnego wyzysku.

Miazmaty tak pojętej moralności unoszą się jak bakycie epidemiczne po całym świecie; stąd ten niski poziom moralny, na który staczą się całe narody.

W głowie się mąci, — pisze Erazm Majewski w wymienionem dziele — krew w żyłach zasypa, gdy się orientujemy, że w świecie ludzkim, od najwyższych szczytów poczynając, a kończąc na matach nizin, wszystko roi się od zbrodni i zbrodniarzy, przeważnie większych od tych, którzy zapelniają więzienia. Prawdziwa ludzkość, ujęta ich widokiem, porażona ogromem zła, zalewającego świat, staje z drżeniem przed tragicznym pytaniem: Czy nie doży-

kruchych i niewłaściwych fundamentach wznie- sionej cywilizacji?

Wście wyrok ten i zarzut nierównym ciężarem pada na poszczególne społeczeństwa i narody. Różnice zachodzą tu równie zasadnicze jak głębokie.

Zdarzenia lat ostatnich obnażyły przed nami wprost bezprzykładną szkodliwość narodu niemieckiego. W egoizmie swoim wszystko i wszystkich naginał on do własnych celów i tamował bezlitośnie, nie cofając się nigdy przed zbrodnią, więc coś dziwnego, że, przegrywając, tem bardziej nuzzał się już w nieprawościach, których mu też świat długo, a może nigdy nie przebaczy.

Do swej akcji zbrodniczej znalazłszy godnych siebie współników, z ich pomocą wypuścił on z klątki oszalałe zwierzę na tych, których się nie mogło samemu pokonać.

Gdyby rząd niemiecki tylko tyle zawinił, już byłby stokroć winnym, ale na swem sumieniu ma on cięższe zbrodnie.

Cały pożar bolszewizmu spocznie nazawsze na sumieniu kierowników tego narodu, świadcząc po wiek wieków o nikczemności natury ludzkiej. Dorzucić bowiem do nieszczęść

PODZIĘKOWANIE

Panu Doktorowi Schichtowi, ordynatorowi oddziału chirurgicznego, Szpitala Okręgowego w Łodzi, wyrażam podziękowanie za leczenie zeszywniałej nogi, (rana postrzałowa) która dzięki tylko niezwyklej troskliwości oraz umiejętnemu leczeniu została przyprowadzona do normalnego stanu.

Z głębokim podziękowaniem i uznaniem

KAZIMIERZ URZEJ
Roproporucznik.

5644-1

własnych ambitnych celów, nowe potoki jeszcze potężniejszych i dzikszych zbrodni, które przerażają świat krejny bolszewizmu, jest to także dzieło, godne szatanów, nie ludzi.

Nieśmiertelna bestja ludzka, spuszczone z łańcucha, uwiedziona i oślepiona na fałszywszem, bo nieziszczatnem hasłami, zdolnem spocielić w ciągu lat kilku bezcenny dorobek całych stuleci, oto podarek, uczyniony światu z całą świadomością przez zawiedziony w swych nadziejach naród niemiecki!

Jakie będą tego skutki? Nikt nie wie. Ale jakie być mogą?

Więc z holem serdecznym, a zarazem przedziwną wiarą zwraca się ten polski uczonec do własnego społeczeństwa z pięmiennym apelem, jaki tylko mogła mu wydrzeć z piersi gorąca miłość syna do matki — ojczyzny:

„Narodzie mój nieszczęsny! narodzie, otoczony furami, które pragną tylko co zmartwychwstałą ojczyznę twoją zepchnąć nanowo do grobu! Chciałbym przemówić do ciebie burzą i gromem, aby wzbudzić w tobie zgrozę i opamiętanie. Otwórz oczy na niebezpieczeństwo i broń się śmierci.

Zatrują cię bezlitośnie, ale ty broń się rozumem i uczciwością; nie wierz w kult zbrodni i sily brutalnej, jaki wyznają Niemcy; nie wierz w kult fałszu, rzekomo wszechmocnego, jaki wyznają żydzi.

Idź dalej własną drogą, orle śnieżnobiałej drogi dobra i miłości, a zwyciężysz! Przetnij ostatnie, najcięższe godziny próby, to uporne natarcie wszystkich potęg ciemnych, a czarne moce zapadną w otchłań, którą dla ciebie rozwarły. Pieśń nienawisci nie dla nas! Nie z nas ona wyszła! Niech się jej jadem zatrują nadal serca zbrodnicze. Ty, narodzie, kochaj i pracuj!

Niech będzie pochwalony ten zew wielkiego patrijot!

Niechaj w całej Polsce, jak długa i szeroka, rozegrają się dzwony na trwogę!

Czas najwyższy, aby instykt samozachowawczy społeczeństwa rozwinął intensywną, celową akcję na jaknajszerszą skalę, — tam zaś, gdzie akcja tego rodzaju już została zapoczątkowana, jak w Łodzi, opartą ją nie tylko radą samą, ale wydatną pomocą finansową.

Beta.

Barbarzyńskie prześladowania Polaków przez Rząd Kowieński.

Do gen. Żeligowskiego przybyła delegacja rady ludowej i rad gminnych zajętej przez jego wojska części powiatu tureckiego. Delegacja ta złożyła niezmiernie ciekawe dokumenty, zaopatrzone w podpisy, i pieczęcie. Dokumenty te, wymieniając nazwiska, daty i miejscowości przytaczają dziesiątki przykładów jaskrawego pogwałcenia neutralności przez rząd kowieński w wojnie między Polską a Rosją sowiecką. W memoriale złożonym przez delegację figuruje długi szereg faktów prześladowania i katowania ludności polskiej przez władze Litwy kowieńskiej. W prześladowaniach tych nie zwracano uwagi na płeć i wiek. Katowano zarówno obywateli, jak mieszczan i chłopów pochodzenia polskiego. Nie oszczędzano kobiet ani starców.

Jednocześnie delegacja złożyła listę z wymienieniem nazwisk oraz miejsc zamieszkania osób uwieczonych, obitych, skatowanych i ukaranych spalaniem domostw wraz z dobytkiem. Liczba osób osadzonych w więzieniach dochodziła do 5.160. Z pośród nich 730 wypuścili

**PANI JULJA BARBSKA
otrzymała**

d. 15 b. m. o godz. 2 poł. w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Warszawie wzamian za wycięty kupon wygranej, która padła na Nr. 1,495,803 „Milionówki“

10 pokotów zawracających

M. 100 szt. tysiącmarkówek	— 100000	ms.
I. 100 „ „ „	— 100000	„
L. 100 „ „ „	— 100000	„
J. 100 „ „ „	— 100000	„
O. 100 „ „ „	— 100000	„
N. 100 „ „ „	— 100000	„
Ó. 100 „ „ „	— 100000	„
W. 100 „ „ „	— 100000	„
K. 100 „ „ „	— 100000	„
A. 100 „ „ „	— 100000	„
Razem 1000 „ „	1000000	„

otrzyma raz jeszcze:

przy amortyzacji obligacji Nr. 1,495,803 zwrot zapłaconych 2 listopada 1920 r. tysiąca marek, corocznie 40 marek odsetek i to z uwzględnieniem 10% nadwyżki przy nowej walucie.

**Kto zrobił lepszy interes od
P. J. BARBSKIEJ?
„MILJONÓWKA“**

tylko do 31 grudnia 1920 r. 1910 mł.

na wolność bądź sami Litwini, bądź Polacy po zajęciu Wina. Wysłannicy rządu kowieńskiego namawiali prowokacyjnemu Polaków zamieszkałych na Litwie do wstepowania do armii polskiej, do psucia torów kolejowych i t. d. Osoby, które uległy tym namowom, były następnie denuncjowane wobec władz kowieńskich i aresztowane. Wypadki podobne zaszły w wsiach Pudziskach, Wisztołanach i wielu innych.

„Byliśmy świadkami — głosi memoriał delegacji — kiedy wziętych do niewoli Polaków obdanych z ubrania i bielizny, z połamaniami od bicia rekoma, pedzono do Trok“. Załączone do memoriału zeznania świadków stwierdzają dobijanie rannych żołnierzy polskich: W pobliżu wsi Chorażyski dobijanie rannych z drugiego baonu 201 pułku piechoty. Dalej idą nazwiska księży litewskich, głoszących wojnę świętą przeciwko Polsce.

Załączony szereg dokumentów stwierdza, iż ludność litewska nie ulegała agitacji rządu kowieńskiego i okazywała wiele przychylności dla Polaków, ratując ich od prześladowania władz kowieńskich. Memoriał delegacji domaga się w końcu wezlenia do Rzeszy spolskiej polskiej całego powiatu trockiego zaludnionego przez 56 tysięcy Polaków. Polacy ci pragną żyć i umierać dla Polski i wyrażają gorącą podziękę komisji rządzącej Litwy środkowej za zarządzenie wyborów do Sejmu.

Ministrowie na Wołyniu.

Chcąc nacożnie przekonać się o stosunkach panujących na Wołyniu, udali się prezydent ministrów Witos i Mjn. spraw wewn. Skulski w towarzystwie szefa zarządu tymczasowego na terenach przyfrontowych Raczkiewicza i szefa sekcji Prezydium Rady ministrów Studzińskiego.

Dnia 11 b. m. rano przybyli do Lucka gdzie po zwiedzeniu ważniejszych punktów miasta przybyli delegacje ludności polskiej, ukraińskiej, czeskiej i żydowskiej, które przedstawiły swoje życzenia i postulaty. Przedstawiciele ludności czeskiej i ukraińskiej zebrani ze wszystkich gmin powiatu wyrazili radość

i podziękowanie narodowi i rządowi polskiemu z powodu uwolnienia ich z niewoli bolszewickiej i oświadczając się jako obywatele państwa polskiego prosili o opiekę i pomoc. To samo uczynili żydzi Niemcy.

W drodze do Rówego wymienieni przedstawiciele rządu zwiedzili kilka gmin przez wojnę doszczętnie zniszczonych gdzie ludność znajduje się w niezwykłym położeniu gdyż mieszka w lichych ziemiankach zniszczonych przez różne choroby pozabawiona wszystkiego, wyrażając jednakową radość i nadzieję lepszej przyszłości pod sprawiedliwymi rządami państwa polskiego. We wsi Terenne zamieszkałej przez Czechów zatrzymali się dłuższy czas, to samo we wsi Palczy zamieszkałej przez drobną szlachę polską, pochodzącą z Grodzieńszczyzny. Starci ludności są wszędzie jedno i to samo, jednolitą samą radość z powodu wyzwolenia.

Na drugi dzień przybyli reprezentanci rządu do Włodzimierza Wołyńskiego witeni na dworcu przez władze jako też przez czesną ludność, które zgromadziły się z całego powiatu na ich spotkanie. Radość przyłączenia do Polski była ze wszystkich przemówień. Entuzjazm osiągnął szczyt, gdy po przemówieniu przy bramie triumfującej ludność zwróciła się od przęgła konie od wozów wiozących p. ministrów i wśród bandery konnej przywieziono gości do gmachu Starostwa. Tutaj zgłosili się na posłuchanie przedstawiciele wszystkich władz, między innymi Protorej Gierszezański b. poseł do 2 durny, Tłamy ludności odprawiali gości z powrotem na dworzec kolejowy.

Następnie zatrzymali się reprezentanci rządu w Kowlu, gdzie na ich przyjęcie zebrały się olbrzymie tłumy ludności wszystkich gmin powiatu. Delegacje gmin, wójci i soltysi wyrazili wdzięczność rządowi i armii po której za uwolnienie z pod ciężkiego jarzma bolszewików. Przedstawiciele ludności ukraińskiej (podpar. Kot. Laczowicz i inni), podkreślili wielokrotnie że należąc do państwa polskiego, będą wszelkimi siłami pracować nad jego odbudową i urwaniem jego potęgi. W Kowlu w zieli goście udział w przedstawieniu urządzonym przez 28 p. p. rekrutujący się z Łodzi. Tak przez ministrów jak min. Skulski odpowiadając na wygłoszone przemówienia zaznaczyli szczerą dążność rządu polskiego do przyjęcia z pomocą ludności zniszczonej i wzywali mieszkańców do współpracy przy zamierzeniach rządu mających na celu złagodzenie ran powodowanych długoletnią walką. Przemówienia te przyjęte były niekłamaniem zadowoleniem co się wyryło w okrzykach na cześć rządu.

Z Kowla wyjechali ministrowie przez Lublin do Puław, gdzie zwiedzili zakłady naukowe i folwark, na którym przygotowuje się zakład dla wytwarzania środków przeciwko księgoszuszowi. Z Puław wyjechali ministrowie wieczorem do Warszawy.

Łódź w listopadzie.

Kronika aktualna.

Forum kulturalny m. Łodzi ustawicznie się podnosi. Recenzenci muzyczni posuwają się nawet do twierdzenia, że Łódź jest miastem najbardziej muzycznym w całej Europie środkowej; przyłączam się chętnie do ich zdania, toć dzięki długoltnim, a usilnym staraniom magistratu wraz z Miejskim Zakładem Apropowizacyjnym wszyscy łodzianie dziś ciekawo śpiewają, a kiszki grają i na marsza we wszytkich możliwych tonacjach. To też sezon koncertowy zapowiada się świetnie. Nie inaczej ma się rzecz z wykładami popularnymi. Wszelkie instytucje, znając pouczające a zabawienne ich działanie na szerokie masy ludności, zabiegają o przyjazd wybitnych osobistości, tak krajowych jak i zagranicznych.

Miejski Urząd Apropowizacyjny sprowadzi jednego z będących jeszcze przy życiu następców burmistrza m. Cerku. Irlandzki ten meczennik na skutek starań tej instytucji urlopowany przez rząd angielski na kilka dni z więzienia, wygłosi w wielkiej sali magistratu odczyt: „Czy człowiek musi koniecznie jeść?“

Wstępnym wstępem dla osób o silnych nerwach. W najbliższym czasie przyjedzie również Hans Schneemann, człowiek bez rąk i nóg. Wykłady jego będą połączone z eksperymentami; przyjedzie on po linie napiętej z wieży ratuszowej na kościół św. Krzyża. Odtaneczny w kasynie wszystkie modne tańce, jak fox-trott, two-step, jazz i wiele innych.

Wykłady jego mają pouczyć, że strata rąk i nóg nie jest taktem wielkiem nieszczęściem. Sprowadzają go na wspólny koszt szoferzy łódzcy.

Miejska elektrownia sprowadza znane go albinosa Edwarda Kassekanari. O północy wygłosi on odczyt w sali Towarzystwa Muzycznego pt.: „Poco w nocy światło?“

Dyrekcja tramwajów zaradzi również ścisłowski przy wsiadaniu i wysiadaniu przez urządzanie wykładów i kursów prowadzonych przez p. Satanella, człowieka bez kości i lina Sticka boksera; ciężkiej wagi. Największy kłopot ma budownictwo m.

Łodzi. Odpowiednim instruktorem wydał mu francuski „człowiek z żelazną maską”, przez którą nie przedostałoby się ani bioto, rozpryskiwane przez automobile, ani kurz, ani śmiecie. Poczyniono nawet w Paryżu starania przez pana Paderewskiego, który do wiedział się, że ten idealny człowiek umarł przed trzydziestu prawie laty, a za życia wogóle kryminału nie opuszczał. Zawiedzione budo wnictwo nie wie do kogo się teraz zwrócić, może sprowadzi jakiegoś sławnego turystę, albo mistrza w chodzeniu na szczydach, a może, co najpewniej, pozostawi nas biednych swemu losowi, byśmy się sami wyuczili trudnej sztuki chodzenia ulicami m. Łodzi.

„Gaz. Wiecz.”

Z sejmu.

Sejm. Posiedzenie 187.

Marszałek oświadcza, że komisja budżetowa wyznaczyła na członków sejmowej komisji kontroli długów państwowych posłów: Głabińskiego, Kedziora, Skupia, Diamanda, Zagórskiego, ks. Adamskiego i Federowicza.

Odesłano do komisji ustawę o ratyfikacji umowy polsko-niemieckiej przyjęcia wymiaru sprawiedliwości w poznańskim.

Przyjęto rozporządzenie Rady Obrony P. zawieszenia postępowania sądowego co do wojskowych.

Następnie p. Skup referował ustawę o upoważnieniu ministra skarbu udzielania gwarancji przemysłowej do 400.000.000 marek. Ustawę przyjęto.

Przystąpiono do dalszych rozpraw nad konstytucją.

P. Halban omawiał obszernie sprawę stosunku kościoła do państwa.

Po przemowach p. Walerona (PSL), Nowakowskiego i Gumowskiego (NZL.) zabrał głos ks. arcybiskup Teodorowicz, który wywozdi, że państwo powinno zagwarantować nie tylko stan posiadania materialny lecz i religijny.

Kościół jest dla ludu szkoła o obowiązkach i cnotach. Gdy kościół odrzucicie mówił mówca to my pójdziemy ale schronimy się do serc ludu, a może przyjdzie czas, że państwo samo do nas się zgłosi. Kościół domaga się aby miał prawo w swych wewnętrznych stosunkach rządzić się tak samo jak różne stowarzyszenia, a wreszcie zwracając się do lewicy powiada: Wy jesteście dzisiejsi, a my wczorajsi. Rozgrywa się walka dwóch światów.

Socjalizm wziął w rece ideał ale stanął przed bolszewizmem, który wolność zamienia w niewolę, władzę w dyktaturę.

Na tem rozprawy odroczone.

P. Czapiński oświadcza, że posiada dokument stwierdzający słuszność zarzutów podniesionych przeciw arcybiskupowi Bilczewskiemu

Posiedzenie zakończone. Następne we wtorek o godzinie 3-ej po poł.

Par. 35 konstytucji.

Komisja konstytucyjna odbyła dyskusję nad wnioskiem p. ks. Kotuli. Przyjęto porządki pp. Klubu Chrześcijańsko-demok. Art. 35 obecnie opiewa: Senat składa się 1. Wybranych przez głosowanie powszechne równe tajne i stosunkowo w liczbie ogólnej 1/4 liczby posłów sejm. 2. Wybranych osobno w sposób ordynacji wyborczej i przewidzianej. a) 5 przedstawicieli kościoła katolickiego w Polsce w tej liczbie przynajmniej jeden przedstawiciel kościoła unickiego. b) Po jednym od trzech największych po religii katolickiej. c) Po jednym od najwyższych zakładów i instytucji naukowych wykazanych w ordynacji wyborczej d) Po jednym od każdego działu Najwyższej Izby gospodarczej Rzeczypospolitej.

Wyborcy biorący udział w bczp. śre lnich wyborach odrębnych, nie mają prawa głosowania w wyborach powszechnych do Senatu. Prawo wyborcze w w wyborach powszechnych do Senatu ma każdy obywatel polski bez różnicy płci który posiada prawo wyborcze do Sejmu, ukończył lat 30.

Prawo głosowania wykonywać można tylko osobiście. Wskowski w służbie czynnej nie

mają prawa głosowania. Prawo obieralności do Senatu ma każdy obywatel polski, który ukończył 40 lat życia, wniosek w brzmieniu powyższym został uchwalony większością 16 gło-

sów. Przed przystąpieniem do rozpraw nad art. 35 poseł czapiński oświadczył, iż przedstawicielem P. P. T. Wyzwolenia i N. P. R. opuszczają salę obrad.

W przededniu ważnych wypadków na wschodzie.

(Od własn. korespon.)

TARNOPOL (wł.) 19 11 Porażka Petlury została spowodowana tem, iż kawalerja sowiecka w wielkiej masie uderzyła na wojska gen. Pawlenki, skoncentrowano na linii Płoskirów-Wołoszczyka.

Atak przerwał zupełnie linje ukraińskie. Podobno Petlura i gen. Pawlenko już schronili się na terytorjum polskie do Złoczewa wraz z resztkami wojsk.

Podobno władze sowieckie oświadczyły, iż udzielnie gościny Pe-

trurze uważać będą za „casus belli”.

Tym sposobem dał pokój bardzo prędko by się skończył.

TARNOPOL (wł.) Płoskirów został zajęty przez bolszewików.

Ukraińcy próbowali stawiać opór pod Tarnopolcami.

Całe masy chłopstwa wali w granice Rzeczypospolitej.

Wschodnie powiaty Galicji są przepelnione uciekinierami.

SPRAWA GDANSKA.

Genewa 18—11 (PAT) Szwajcarska agencja telegraficzna dowiaduje się że na środowym wieczorowym posiedzeniu Rady Ligi narodów, na którym ustalono tekst konstytucji gdańskiej, postanowiono także zasadniczo przyznać Polsce mandat militarny obrony miasta. Szczegóły wykonania tego mandatu mają być ustalone w najbliższych dniach. Paderewski wyjechał w środe wieczorem do Paryża, aby w imieniu Polski podpisać wypracowaną przez Rade ambasadorów konwencję polsko-gdańską, podpisaną już przez delegację gdańską.

WOJSKA KOALICJI OPUSZCZA GDANSK.

PARYŻ. 18 11. (PAT) Konferencja ambasadorów zdecydowała, że wojska francuskie i angielskie, znajdujące się jeszcze w Gdańsku, opuścić mają miasto w najbliższej przyszłości. Utworzono komisje francusko-włosko-angielską celem przeprowadzenia podziału własności, należącej do Niemiec, pomiędzy Polską i wolnym m. Gdańsk.

Sprawa Górnego Śląska.

Kwestja górnośląska.

Paryż 18. (PAT) Rada ambasadorów pod przewodnictwem Cambona wysłuchała sprawozdania komisji międzyrządowej co do reorganizacji plebiscytu na Górnym Śląsku.

ZDRADZAJA SIE SAMI.

BYTOM. 18 11. (PAT) Uchwalona przez parlament niemiecki autonomia dla G. Śląska spotyka się w pismach niemieckich konserwatywnych z ostrym protestem. Przeciw ustawie tej występuje także wrocławski „Slesische Zeitung” twierdząc, że ludność górnośląska nie życzy sobie autonomii.

O PRZYŁĄCZENIE G. ŚLASKA.

Warszawa 18—11 (PAT) Komitet zjednoczenia Górnego Śląska z Rzeczpospolitą w Warszawie otrzymał od Stowarzyszenia mechaników w Buffalo w Ameryce Północnej telegram, zawierający żądanie połączenia Górnego Śląska z Rzeczpospolitą Polska.

SPISEK NIEMIECKI.

BYTOM. 18 11. (PAT) Władze koalicyjne wykryły w Wielkich Hajdukach (Huta Bismarka) ponownie nowe składy broni. W związku z tem aresztowano byłego pruskiego porucznika Hermana i byłego feldfelbla Ralmsa.

Powikłania w Grecji.

Nowy rząd grecki.

PARYŻ 19 (PAT) Według „Daily Express” oświadczył Rhallis że nowy rząd grecki utrzyma w dalszym ciągu politykę zagraniczną Venizelosa.

Ateny 18 (PAT) Dzienniki do noszą, że Rhallis zażądał dymisji regenta Kondutorio sa. Nowy rząd złożył przysięgę wobec królowej Olgi.

Między rządami francuskim i angielskim toczą się narady w sprawie stanowiska wobec Grecji.

Rządy Koalicji jednakże zażądają poważnych gwarancji.

Venizelos opuścił Grecję na jachtie „Nartizesa” udając się do Niceji. Towarzyszyły mu 3 angielskie okręty wojenne. Przed wyjazdem Venizelos wydał odezwę do narodu greckiego, w której zaznacza, że nie czuje żalu z powodu wyniku wyborów.

Polski bank w Berlinie.

Według doniesień pism niemieckich, połączyła się jedyna dotąd polska instytucja finansowa w Berlinie Bank skarbowy z poznańskim Bankiem przemysłowców, także powstał w Berlinie w miejsce instytucji finansowej o lokalnym jedynie znaczeniu polski bank w wielkim stylu.

Zaburzenia w Czechach.

PRAGA 19 (PAT) O wtorkowych zaburzeniach w Pradze donoszą dzienniki, że rozmiary ich były znacznie większe, aniżeli początkowo

przypuszczano. Wyrządzone szkody obliczają na wiele milionów koron. Przyszło do starć z Niemcami.

UCHODZCY ROS. W TURCJI.

KONSTANTYNOPOL. 18 11. (PAT) Około 20 okrętów z uchodźcami i chorymi przybyło tu z Krymu. Tylko chorym i rannym w liczbie około 5,000 pozwolono wylądować. Organizacje rosyjskie, stojące blisko armii gen. Wrangla, oświadcza, że walka przeciw bolszewikom prowadzona będzie dalej.

Z ZIEMI POLSKICH.

Ostrzegawczy znak.

Warszawa (E. E.) 19 | 11.

Związek Lud. Narod. wystosował do prezesa min. Witos pismo, w którym zaznacza, że nie może dalej brać odpowiedzialności za politykę polskiego gabinetu koalicyjnego i dlatego cofa swojego reprezentanta.

Minister W. Grabski podał się do dymisji.

Prez. Witos oświadczył w kularach sejmowych, iż przesilenie ograniczy się do ministerjum skarbu.

Z KOMISJI ROLNEJ.

Warszawa 18—11 (PAT) Komisja rolna pod przewodnictwem dr. Bardla przyjęła projekt ustawy o przyjęciu na własność państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu rządowym. Włączając upoważnienie dla rady ministrów do rozszerzenia działalności ustawy na powiaty, w ustawie nie wymienione, a wojna zniszczone: p. Walisiak, którego wnioski nie znalazły w komisji większości, złożył referat. Komisja wybrała w jego miejsce referentem p. Kowalczyka. Na zebraniu następnem komisji będzie rozpatrywany projekt ustawy o nadaniu ziemi żołnierzom wojsk polskich.

POMOC DLA WILNA.

LUBLIN, 18 11. (PAT) Na zebraniu 63 przedstawicieli różnych organizacji społecznych wybrano ściślejszy komitet dla zorganizowania pomocy dla kresów i Wilna. Postanowiono opodatkować całą ludność wiejską po jednym funcie zboża z morga, oraz teraz i na wiosnę po dwa funty ziemniaków. W najbliższym czasie wysłany będzie transport z żywnością do Wilna.

SILNA ŁACZNOŚĆ POLAKÓW.

Warszawa 18—11 (PAT) Naczelnik państwa otrzymał z powodu drugiej rocznicy wyz-

wolenia Polski m. l. następujące depechy od rady miejskiej i zarządu miasta Suwałk, od zebranych na wiecu w Biłgoraju od akademików spiskich, od Polaków zamieszkałych na Łotwie, kolonii polskiej w Rydze, od wójtów pow. Baranowickiego, od rady miejskiej miasta Grodna, od rady miejskiej miasta Baranowicz.

ZAMACH NA POCIĄG.

LWÓW. (EE.) 19 11. Pociąg wojskowy idący z Zbaraża do Tarnopola wykoleił się pod stacją Kurnik. Kilkadziesiąt wagonów rozbiło; 15 zabitych 60 rannych. Przyczyna wykolejenia wyגיעie szyn. Śledztwo w toku.

BAR BARZYNSKIE PRZEŚLADOWANIA

POZNAN. (EE.) 19 11 Władze polityczne w Niemczech zaczynają wydalać zajętych tam Polaków.

W ten sposób w Brunswiku doreczono wszystkim zamieszkałym Polakom nakaz opuszczenia Niemiec w przeciągu dni 3.

Również robotnicy rolni są wyrzucani. Wielu już przeszło granicę Rzeczypospolitej.

Należy oczekiwać podobnych zarządzeń ze strony Polski.

NOWY HERB LWOWA.

Lwów 18—11 (PAT) Nowy herb miasta Lwowa został już ustalony na posiedzeniu prezydium miasta wspólnie z Komisją artystyczną, w której wzięli udział i historycy. Pod korona Zygmuntowska będzie także godło Kazimierza Wielkiego z podobizną papieża Syktusa 5 (lew trzymający w łapie 3 pagórki z gwiazdą) Uchwalono przywrócić także napis ze słowami „Semper fidelis” (zawsze wierny); naokoło plecioną będzie wstęga orderu „Virtuti Militari”, a na niej u dołu pod herbem zwisnąć będzie order Rysunek nowego herbu zawioził archiwariusz miejski dr. Czołowski do Warszawy celem uzyskania zatwierdzenia rządu.

Z KOMISJI POMORSKIEJ.

Komisja pomorska pod przew. ks. Bolta rozpatrywała sprawozdanie komisji z objazdu województwa pomorskiego, dotyczące administracji i stosunków tamtejszych.

(kt.) Konferencja ambasadorów postanowiła, że żołnierze francuscy i angielscy mają w najbliższym czasie opuścić m. Gdańsk.

Dnia 18 b.m. Ignacy Paderewski podpisał konwencję polsko-gdańską i wraca do Genuwy 20 b.m.

mocarstwem, które nie uznawało rozbiórów Polski.

Poza kilkoma drobiazgami, jak ów niezapomniany „Bartek Zwycięzca”, natchnienie Sienkiewicza stałe przebywało w epokach świetności polskiej, spieszyło tam, gdzie sztandar Rzeczypospolitej jaśniał najsłoneczniej: od Grunwaldu, pod Wiedeń. Jeśli zanurzało się w czasy, które bywały godzinami prób, jak Korsuń, Żółte Wody, czy potop szwedzki, czy Kamieniec, — to po to jedynie, by pokazać, jak Polska z najcięższych nawet opresji wydobywać się umiała nieśmiertelnym umiłowaniem swoich sił plemiennych. I pęd ów ku dniom chwały nie był u Sienkiewicza ucieczką od dreczącej rzeczywistości. Nie pomogła by mu nic taka ucieczka, gdyby skrzydła jego twórczości obciążone były prochem grobów i kirami niewoli. Natchnienie jego wzbijało się ponad widome oznaki doraźnego nieszczęścia, bo w duchu tego człowieka żyło niezłomne przeświadczenie, iż całość nieszczęścia, rozbiory, obce państwowości nad narodem władające, są tylko jakby chwilowa chęć złowroga omyłka dziejów, złym snem historii, przejściowym stanem, strategicznym cofnięciem się Ormuzda w wojnie, toczony z tym trój — arymanem naszego zbiorowego bytu. Wierzył i wiedział, jak nikt inny może wśród nas, że Ormuzd polski zwycięży i zada nieprzyjacielowi cios ostateczny i niepowrotny. I gdy my, rzesza nie wtajemniczonych, na to ciągle przez 123 lat ciągnące się cofanie się patrzyliśmy, jak na zgrozę, duch Sienkiewicza przebywał jakby w sztabie jenerałym Tajemnicy, jakby znał wszystkie plany i siły: nie

mun. w Lit. Sr.

Wnio (E. E.) 19—11

Sytuacja zmiany. Obu-

stronna ożywa na działalność wywiadowczą,

Zbórka w Belgii dla Polski.

BRUKSELA 19 (PAT) Zbórka, urządzona w kościołach belgijskich na korzyść ludności polskiej, przyniosła sumę 290,000 franków. Suma ta zostanie przesłana biskupowi krakowskiemu.

Górnoślązacy w Warszawie.

(w) W gmachu sejmowym zjawili się dziś goście górnośląscy w liczbie około 200 osób. Orkiestra odegrała hymn narodowy. Marszałek sejmu w otoczeniu posłów ze wszystkich stronniactw powitał przybyłych przemową, w której zaznaczył, że Bismark powiedział raz, że wskreszenie Polski jest marzeniem niezaszczalnym. Zanimby to nastąpiło musiałyby trzy największe mocarstwa wylecieć w powietrze.

Stał się pierwszy cud. Odzyskanie niepodległości polskiej, drugi, że odparliśmy najazd bolszewicki a teraz oczekujemy trzeciego zjednoczenia się ziemi śląskiej z macierzą polską. Ku temu celowi musimy wyteńczyć wszystkie siły.

Przemawiali jeszcze posłowie Lewandowski Buzek i ks arcybiskup Teodorowicz. Marszałek sejmu żegnając przybyłych wskazał jeszcze na wymowę cyfr, która dla wielu może być przekonująca. Oto dług Rzeczypospolitej w złocie Dług Rzeczypospolitej Polskiej w tych samych frankach szwajcarskich wynosi jeden miliard. Niemcy liczą 60.000.000 Polska 30.000.000 mieszkańców w ten sposób przypada na głowę w Niemczech 110 razy więcej długu państwowego aniżeli w Polsce.

Wśród wdziaków hymnu narodowego i okrzyków na cześć Polski, górnoślązacy opuścili salę.

Handel i Przemysł.

Kurs marki polskiej w Krakowie.

Kraków (E. E.) 19 | 11. Największym w podziemiu na giełdzie, nie notowanym od czasu istnienia giełdy krakowskiej był szałek mark niemieckiej o 130 punktów.

Popyt na akcje przemysłowe ożywiony. Akcje handlowe — deruta.

Giełda stoi pod wpływem znacznej zwyżki marki polskiej w Zurychu.

W czwartą rocznicę zgonu H. Sienkiewicza.

Nazajutrz po święcie Wolności, które obchodziliśmy w niedziele, wypadło nam żałobne wspomnienie o Tym, który był z najmłodszych, by dożyć dnia wolności. Cztery lata temu na obcej ziemi zgasł Henryk Sienkiewicz, a ostatnie jego słowa były słowami o kraju, rodzinnym. Umierał tak, jak żył: przemieniony w czucie polskości. Jak jego talent był jakąś idealną kwintesencją rasy naszej, jak jego kultura była doskonałym przypomnieniem i świadectwem najpiękniejszych narodowych tradycji: romańszczyzny, szczepionej na lechickim pnium — tak samo i uczuciowość tego olbrzyma literatury utkana była z najwyższych i najczystszych, najprawdziwszych komórek polskich.

Żył i działał w okresie najboleśniejszych prób narodowego i ani jeden z dopustów historii nie przeszedł obok jego serca bez wywołania w nim dreczącej rwy. Wszystko czuł i wszystkim się umęczal, co Polskę jego czasów spotykało, ale gdy z cierpienia tych powstać miała jego twórczość — rany i blizny odziewały się w purpurę, w laur i złotogłów. Nie jak i nie grobowa melodia wydobywała się z tej twórczości, lecz zawsze niezmienny hymn niepodległości. Twórczość Sienkiewicza była

watpili i żył upewnieniem. Dlatego za nic mu była niewola, choć ją znał i z nią walczył, za nic mu była chwilowość. Gdy inni rozpamiętywali trwogę teraźniejszości, on radował się przyszłością, a nie mogąc jej ukazać w całej świetności przeczucia — mówił przypowieściami: wspomnianiem przeszłości, świetności, majestatu. Kto umie się wsluchiwać w sens tych przypowieści, ten wyczyta wypisane w każdym ich zdaniu: taka będzie znowu kładwś nasza Rzeczypospolita, wróca napowrót dzieje Grunwaldów i Kircholmów i Wiedniów!

Temperament twórcy Sienkiewicza nie tracił ani jednego atomu owej energii nad udreczaniem się niewola. Wszystko, co w nim było żywego i na genialną miarę skrojonego, kierował ku organizacji sił. Siał otuche, podjudzał težyne, wzbudzał ambicje spadkobierstwa świetności, zdzierał z czoła rodaków ulezwładniający welon smutku, szukał w grobach nie prochów, lecz ducha.

W niedzielne przedpołudniowe godziny patrzyłem z okna narożnej świętojańskiej kamienicy na Msze polową, odorawiana u stóp pomnika Zygmuntowego, u stóp kolumny króla, którego synów panowanie Sienkiewicz Polse zapaisał w swoim arcydziele. Widziałem jeneralicję polską, najwierniejszą puściznę tych hetmanów i wodzów, których On nam ukazywał w Trylogii, widziałem nieprzeliczoną poczet oficerów ze skrami dumy zwycięskiej w oczach, przywiezionej z pozycji, na których życie swe kładli: widziałem stalowe sznury żołnierzy, piechurów, co setki mil odmierzyli niepokonanym nachodem i iada-

Z konferencji w Rydze.

(Od własn. koresp.)

RYGA (wł.) 19 11 W środę o g. 5. odbyło się pierwsze inauguracyjne posiedzenie komisji pokojowej polsko-bolszewickiej w sali hotelu „Czarnogłowych”. Posiedzenie było jawne. Na galerjach mnóstwo publiczności. Przedstawiciele prasy oraz państw zajęli specjalnie wyznaczone miejsca. Prezydium objął p. Debski i zagaił posiedzenie, dziękując Łotwie za udzieloną gościnę. Dalej zaznaczył iż Polska chce i potrzebuje pokoju. Zgadza się na to rząd, sejm i społeczeństwo. Pokoju użyje celem ekonomicznej odbudowy kraju.

Polska ustaliła swe wschodnie granice, krwią i ofiarami i będzie ich bronić. Polsce za leży na pokoju z sąsiadami oraz na lojalnym dotrzymaniu warunków pokoju.

Na mowę p. Debskiego odpowiedział p. Joffe, zaznaczając iż rosyjska delegacja z zadowolaniem przyjmuje oświadczenie Polaków gdyż byli chwilę iż rosyjska delegacja obawiała się czy wogóle utrzymanie pokoju jest możliwe. Bolszewicy mówił Joffe, woła o otwarcie wojny niż krycie się pod różnymi pseudonimami (Aluzja do gen. Balachowicza, Petliury i inni.)

—Mimo to że g. Wrangel już nie istnieje odnośnie się z całą sympatią do bratniego polskiego narodu i moim staraniem będzie utrzymać pokój i zadzierzgać i pogłębić wzajemnego pożytku.

Na tem posiedzenie zakończono. —

KRONIKA TELEGRAFICZNA.

Dziś u prezydenta ministrów Witosa przy współudziale generalnego delegata dr. Żeligowskiego odbyła się konferencja w sprawie dalszej akcji tyżającej się wschodniej Małopolski.

GDANSK 19 (PAT) Rada Ligi narodów wezwara telegraficznie przedstawicieli Litwy aby wzięli niezwłocznie udział w konferencji w Genewie, gdzie ma być rozpatrywany konflikt polsko-litewski

Władze policyjne śledcze natrafiły w tych dniach na ślad szajki puszczającej w obieg 5 markowe banknoty Polskiej Kasy Pożyczkowej. Z dochodzeń wynika, że banknoty te zostały w pełnych arkuszach skradzione z drukarni państwowej. Siedziwo w toku.

Kłajpeda chce zostać przyłączoną do Litwy na tych samych zasadach co Gdańsk do Polski.

Delegacji gen. Żeligowskiego na interwencje przedst. pozwolono pozostać w Rydze.

W pierwszym dniu posiedzenia Ligi Narodów, przewodniczący jednej z komisji L. N. Bourgois ciężko zaniemógł.

SIELANKA W CZECHO-SŁOWACJI.

Demonstracje anty niemieckie w Pradze trwają dalej i przeniosły się na miasto Pilsno, gdzie napadnięto na redakcję „Pilsner Tageblatt”. Z Chebu donoszą o nowych starciach między czeskimi oficerami i tłumem niemieckim.

szablami na baczność przeciśniętymi do serca, baterie armat, proporce, sztandary i relikwie wirtuti militari na piersiach bohaterkich błyszczące. Wpatrywałem się w ten obraz i widziałem go w każdej sekundzie, jako ucielesniony sen Sienkiewicza.

Któż to bowiem jeśli nie on zasiał w Polsce żołnierskiego ducha? Na czyichże to, jeśli nie na jego księgach pod wiejskimi strzechami chałup i w izdebkach rzemieślniczych powstawała i kształciła się radość oręża? Za czyichże to, jeśli nie za jego bohaterów dusze, za Skrzetuskiego, Podbiętego, Wołodyjowskiego, Kmicica dawane bywały po dziś dzień w Zaduszki naiwne a szlachetne datki proboszczom wiejskim, by odprawił żałobne na instancje ich wiecznego pokoju nabożeństwa? Kto jeśli nie on, nie Sienkiewicz, do świadomości rycerskiej naszej dorzucił żar i pragnienie orężne ludu? Kto więc jeśli nie on był tym, który dał dzisiejszej naszej Rzeczypospolitej psychiczne moralne przygotowanie do ducha wojskowości, do armji i do zwycięstwa.

Dla tego jeśli nie dziś, to w dzień, kiedy zwłoki tego herosa nieprawy przywiedrnia z doliny Szwajcarii do Polski — wszędzie, gdzie stać będzie żołnierz polski, w godzinie składania tej trumny do rodzinnej ziemi padnie rozkaz: Baczność! — i wyprężą się mięśnie wojaćskie, ho na spoczynek wiążący wśród swoich odchodzić będzie komendant rycerskości polskiej, wskrzeszonej w Polakach w dni największej niowoli.

Adam Czrymała—Siedlecki.
(„Rzeczposp.”)

1½ letn. służba wojsk. w Francji.

PARYŻ 19 (PAT) Rada ministrów po długiej dyskusji przyjęła w zasadzie 18 miesięczną służbę obowiązkową w wojsku.

WOTUM ZAUFANIA DLA RZĄDU WŁOSKIEGO.

RZYM. 18 11. (PAT) Agencja Stefanińskiego donosi: Na posiedzeniu izby wobec wniosku posła socjalistycznego, potępiającego politykę wewnętrzną rządu, postawił prezydent ministrów Giolitti kwestję zaufania. Wniosek socjalistów został odrzucony 202 głosami przeciw 83 głosów przy 23 wstrzymaniu się od głosowania.

Ślub sierżanta z podchorążym.

Szczególne te zaślubiny odbyły się w Nie wierzu (Zagłębie Dąbr.) Oto, podchorąży p. Marija Kałużewka, dawniejszy telefonista lwowska, poślubiła sierżanta p. Szaplika.

Siemionow z Syberji ujął do Oa n.

PEKIN 19 (PAT) Dzienniki donoszą, że pod naciskiem ofensywy bolszewickiej Siemionow i jego partyzanci przedostali się do Madszui, gdzie zostali rozbrojeni.

Jaja „Puzappu”

„Gaz. Por.” pisze: Istniejąca od czasów okupacji firma p. n. „Warszawska Centrala Jaj”, której jedynym właścicielem jest niejaki p. Gerstenzang, współpracowała z jednym z wydziałów Puzappu, „Centrala jaj” pośredniczyła w nabywaniu, przechowywaniu i sprzedaży jaj dla Puzappu. Wszystko odbywało się bardzo ładnie i składowo...

Jaj na rynku nie było, albo po paskarskiej cenie, mimo, że Puzapp i „Centrala” robiły obrzymie zakupy i do Warszawy szły dziesiątki wagonów jaj... część dla wojska, część dla szpitali, część na konserwację wreszcie jakoś dziwnym trafem 80 przeszło wagonów jaj, wartości podobno do 30 milionów marek, stanowiących własność Puzappu, a więc państwa, utknęło w „Centrali jaj” pana Gerstenzanga i poszło na pasek...

Jak, dlaczego, kiedy? Nikt na to dotychczas nie może odpowiedzieć. Podobno sprawą tą zajmuje się Urząd Walki z Lichwą i Kontrola państwowa — jaki jednak będzie wynik dochodzeń?

Sądziwamy się, że sprawa będzie urzędowo wyjaśniona i winni surowo ukarani, powstaje wszakże pytanie: dlaczego Puzapp robi tak obrzymie transakcje z żydami poco wogóle podejmuje się spraw bardziej stosownych dla organizacji rolniczych lub związków jajezarskich.

Miljony idą ze skarbu na zakupy, a bogacą Gerstenzangów i inne hyjony paskarskie. Czas już z tem skończyć!

Dnia 19 listopada o godz. 7-cj rano zmarł po krótkich cierpieniach nasz ukochany mąż i ojciec s. i p.

ROMAN SZYMANSKI

przeżywszy lat 54.

Wyprowadzenie drogi nam zwłok odbędzie się w niedzielę 21 listopada o godz. 2-cj po poł. z domu żałoby przy Szosie Państwowej Nr 50, na cmentarz kat. w Zarzewie, o czem zawiadamia

Wroclawska rodzina.

5649-1

Z powodu strajku w Elektrowni Łódzkiej.

a) Jakośmy to już donosili wczoraj, trwający dwie doby strajk urzędników i robotników Elektrowni Łódzkiej został pomysłnie zakończony. Przedstawiciele przemysłu i handlu doszli do porozumienia z delegatami pracowników tej instytucji, którzy zdecydowali się ostatecznie na ustępstwa i sprawa drogą kompromisową została załatwiona.

Wyjaśnić należy, że przed wybuchem strajku żądania zarówno robotników, wyrażały się w tem, że podwyżkę za listopad oznaczono na 35 proc, a za grudzień na 40 proc, i że żądania te zostały całkowicie uwzględnione przez dyrektora Elektrowni a zarządcę pełnomocnika centralnego Urzędu Elektryfikacyjnego w Warszawie inż. L. Golca, oraz przez Wojewodę Łódzkiego A. Kamińskiego.

—W godzinie po tej decyzji, ministerjum przemysłu i handlu zakomunikowało telefonicznie, iż na uchwaloną już podwyżkę niezgodzą się, i dla zbadania sprawy na miejscu wysłał nazajutrz swego delegata.

Jakoż nazajutrz przybył delegat z szerokiemi pełnomocnictwami, inż. Skokowski, udziałem którego oraz reprezentantów innych ministerjów odbyły się długotrwałe narady, gdyż 8 godzin w Urzędzie Województwa, za 3 i pół godziny w Elektrowni Łódzkiej.

Nadmienić tu należy, że podczas konferencji w Województwie było wiele gadaniny, gdyż każdy chciał się „wygadać”. Dyskutowano, zapominając, że czas upływa, a tymczasem mieszkańcom, przedsiębiorcom, szpitalom, koleikom podmiejskim i różnym instytucjom wyrządza się ciężka krzywda, że narażają się zarówno Elektrownie jak i wszelkiego rodzaju zakłady przemysłowe i przedsiębiorstwa, funkcjonujące przy pomocy energii elektrycznej na nieobliczalne straty.

Właściwa rzeczowa konferencja rozpoczęła się w Elektrowni przy udziale delegatów z ramienia urzędników oraz robotników. Tuż jednak zarówno przedstawiciele ministerjum jak i dyrekcja Elektrowni — spotkali się nieoczekiwanie z nowymi żądaniami, mianowicie podwyżka płac o 100 proc. od zasadniczego wynagrodzenia. Delegaci pracowników Elektrowni początkowo stali przy swoim postanowieniu, później atoli zredukowali do 50 proc, wreszcie na skutek przedstawionych im obliczeń przez inspektora prac p. Wyrzykowski i Woitkiewicza, zgodzili się na podwyżkę 40 proc za listopad i grudzień, czyli zyskali tylko właściwie 5% proc., przy drugiej umowie. Podkreślić należy niezwykle spokojne i kulturalne zachowanie się delegatów robotników podczas pertraktacji, jak i wogóle robotników, oczekujących w pełnym składzie wyniki pertraktacji do późnej nocy.

O godzinie 4 i pół w nocy zajaśniały lampy na ulicach.

Dla uświadomienia ról zainteresowanych nadmieniamy, że dotychczas wynagrodzenie robotnika Elektrowni wynosiło od 700 do 900 Marek tygodniowo, najmniejsza pensja pracownika stanowiła 5 000 Mk, najwyższa zaś 8 000 Mk. miesięczna. Ogólna liczba pracowników wynosi 300, w tem przeszło 200 robotników.

A teraz pozwalamy sobie zrobić zapytanie w jakim właściwie celu ministerjum wysłało specjalnego delegata do Łodzi, w jakim celu zmarnowano tyle czasu na jałowe narady, skoro owe narady nie dały żadnych wyników, któreby zmieniły zasadniczo pierwotną rezolucję dykcji Elektrowni? Czy nie właściwiej byłoby, ażeby ministerjum przemysłu i handlu odrzucając żądania robotników

dyrekcji, aniżeli, grając na zwłokę, wywoływało niepożądany strach w Elektrowni? I w jak przykrej, niewyraźnej, sytuacji ministerjum postanowiło Wojewode Łódzkiego; dyrektora Elektrowni, który posiada niby carte blanche od działania?

KRONIKA

— Transporty aprowizacyjne.

a) Wojewoda Łódzki rozesłał do wszystkich starostów okolic w sprawie transportów aprowizacyjnych dla miast, odebranych bolszewikom. Oświadczył z naciskiem, że według otrzymanych meldunków w większych osadach i miastach na kresach świadczeń odebranych bolszewików, zachodzi gwałtowna potrzeba opieki nad zaprowiantowaniem ludności cywilnej oraz zorganizowania doraźnej pomocy. Z tych powodów zostają wdrożone w kraju specjalne transporty z żywnością dla magistratów miast. Włodzimierz Wołyński, Kowal Brześć Litewski i Białystok. Transporty te będą szły pod specjalną nazwą „cywap”. Władom wojskowym zabroniona została rekwizycja tych transportów dla celów wojskowych.

— Odczyt ks. J. Gogolewskiego.

W niedzielę dnia 28 listopada o godz. 8 wiecz. w Sali Koncertowej ks. Józef Gogolewski z Ameryki wygłosi odczyt p. t. „Bolszewizm w teorii i praktyce”. Bilety są do nabycia w Banku Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijań, Piotrkowska 113.

— Kursy szewctwa i kamasznictwa.

a) Na skutek starań grona osób z kół inteligencji otwarte zostaną 2 stycznia 1921 przy państwowej szkole zawodowej żeńskiej w Łodzi, Wólczajska 154 (wchód od ul. Karola) kursy szewctwa i kamasznictwa dla dorosłych. Obita wynosić będzie na każdym kursie 300 mk. miesięcznie. Materiał potrzebny do nauki dostarczać będzie uczącym się bez osobnej dopłaty komisja organizacyjna kursów. Uczniowie wejdą ponadto, zgodnie z planowym programem organizacji kursów, jako udziałowcy do wytwórni współdzielczej. Wobec tego, że z powodu braku odpowiedniego lokalu i większej ilości potrzebnych urządzeń na kurs przyjętych zostanie narazie tylko 15 osób, dyrektorka szkoły przyjmuje już zgłoszenia codziennie pomiędzy godziną 4—6 p. p. (Wólczajska 154 wchód do ul. Karola). Z pomiędzy osób, które się zgłaszają, komisja organizacyjna przyjmie najwyżej 15 osób, zastrzegając dla reszty miejsce w miarę rozszerzenia kursów.

— W sprawie subsydjum dla Straży Ogniowej.

a) Z powodu zwiększających się wciąż kosztów utrzymania Ochotniczej Straży Ogniowej, zarząd tej instytucji zwracał się do Magistratu o podwyższenie udzielanego mu subsydjum, które ostatnio wynosiło półtora miliona marek rocznie. Magistrat przewidując dalszą zwyżkę cen w związku z dewaluacją pieniądza, a co za tym idzie konieczność dalszego podwyższania subsydjum dla Straży Ogniowej i wychodząc z założenia, że przy udzielaniu tak poważnego zasiłku miasto powinno również posiadać pewne prawo ingerencji, przedstawił Straży Ogniowej propozycję umiastowienia dwóch oddziałów straży, podejmując się utrzymania takowych własnym kosztem. Zaś na utrzymanie pozostałego oddziału, któryby pozostał pod dotychczasowym zarządem, złożyłyby się wszystkie inne dochody straży, jako to: dodatki do stawek u-

bezpieceniowych i t. d.

Zebrań ogólnych straży szeregiło się u-
miastowieniu, a zarządzało podwyższenia sub-
sydjum z półtora miliona do 3 milionów.

Magistrat zdanu temu oświadczył, zachowując subsydjum w dotychczasowej wysokości.

— Litwa w literaturze, śpiewie i muzyce.

Komitet Pomocy dla Wilna komunikuje nam, iż artystyczny program Koncertu—Rautu, zapowiedzianego na niedzielę, dnia 21 b. m., w Sali Koncertowej, podzielony został na trzy części. Pierwszą wypełni całkowicie Orkiestra Symfoniczna, drugą wypełni prelekcja prof. Wł. Gackiego oraz artyści teatru polskiego.

Po wyczerpaniu części koncertowej programu wieczoru niedzielnego rozpocznie się zabawa rautowa z zapowiedzianymi przez Komitet niespodziankami.

— Z Komitetu wykonawczego Rady obrony państwa.

a) Odrobno się posiedzenie Obywatelskiego komitetu wykonawczego Rady obrony państwa na województwo łódzkie łącznie z pełnomocnikami powiatowymi i miejskimi oraz delegatami komitetu do organizacji Towarzystwa Opieki nad Inwalidami na województwo łódzkie. Przewodził wojewoda A. Kamiński. Wysłuchano i przyjęto do wiadomości komunikat przewodniczącego w sprawie utworzenia w całym państwie Komitetów popierania skarbu narodowego, które powstały na skutek inicjatywy ministerstwa skarbu, zlikwidowania wobec powyższego istniejącej przy komitecie województwa sekcji zbiórki szlachetnych kruszców na skarbu narodowy. Postanowiono aby pełnomocnicy i delegaci O. K. W. wzięli udział w komitecie popierania skarbu na województwo łódzkie i poparli jego akcję przez obywatelskie komitety wykonawcze obrony państwa. Przyjęto jednomyślnie projekt statutu Towarzystwa Opieki nad Inwalidami na województwo łódzkie. Po relacji, dotyczącej powstałego w Łodzi komitetu pomocy dla Wilna, zebrani uchwalili: zorganizowanie akcji pomocy dla Wilna przez O. K. W. powiatowe i miejskie, z wyjątkiem tych powiatów i miast gdzie powstały specjalne komitety pomocy dla Wilna. 2) przystanie bezpośrednio do Wilna ofiar w naturze zebranych przez komitety powiatowe i miejskie, 3) składanie ofiar pieniężnych ze rąk przez O. K. W. do łódzkiego komitetu pomocy dla Wilna.

— Pracownicy piekarscy żądają podwyżki.

a) Dowiadujemy się, że czeładnicy piekarscy wystąpili do właścicieli piekarni, o podwyższenie płac zarobkowych. W razie odmowy grożą strajkiem.

— Z urzędu zdrowia publicznego.

a) Została zorganizowana przy wojewódzkim urzędzie zdrowia publicznego okręgowa rada do spraw higieny i inspekcji mieszkań, jako organ doradczy okręgowego inspektora mieszkaniowego. Pierwsze zebranie rady odbyło się 10 listopada.

Okręgowy inspektor mieszkaniowy p. Trzeciak zapoznał zebranych z regulaminem rady, dał krótki zarys działalności instytucji nadzoru mieszkaniowego w miastach, osadach i gminach województwa, oraz nadmienił, że w miastach, osadach i gminach województwa oraz nadmienił, że w ostatnim w kilku miastach powstały miejskie rady mieszkaniowe. Do obowiązków takich rad należy wypowiedziane swej opinii o wszelkich sprawach i projektach, dotyczących kwestji mieszkaniowych, oraz przedstawianie z własnej inicjatywy projektów w tych samych sprawach. Zgodnie z art. 4 regulaminu odbyły się wybory do prezydjum rady okręgowej, przyczem na zastęstwo przewodniczącego którym z urzędu jest inspektor mieszkaniowy,

wybrano panów, Kowalskiego, Klimaszewskiego i Pacholę, a na sekretarza rady powołano u. Ziemia. Następnie, delegaci zamieścili dawał krótkie wyjaśnienia o stanie mieszkań w ich miastach, przyczem największe zainteresowanie obecnych wzbudziło sprawozdanie p. Sutarzewicza o akcji budowlanej w Kaliszu.

— W sprawie przetrzymywania listów przewozowych.

a) Województwo Łódzkie rozesłało do starostów okolic, w którym nadmienił, że stwierdzone zostały fakty, iż starostowie przy przesyłce zbroja przez ag. hunt. P. U. Zb. żądali od nich przedstawienia listów przewozowych do poświadczenia, a nawet przetrzymują je u siebie jakiś czas, utrudniając tym sposobem ścisłe załatwienie dyspozycji. Wobec tego województwo wyjaśnia, że przepisy wykonawcze do ustawy artow. na rok gosp. odarczy bieżący nie przewidują i nie wymagają zaświadczenia listów przewozowych na zbroje, wysyłano przez Ag. H. P. U. Z.

Odebrać się na tem, starostowie powinni zaniechać wykonywania tych czynności.

— Z wydz. zdrowotności.

a) Budżet wydziału zdrowotności publicznej. W dniu 1 kwietnia 1920 r. przewyżka wydatków nad wpływami wynosiła marek 22.081,165, w lipcu marek 32,450,603; w październiku marek 43,177,743.

— Nominacja.

a) Na stanowisko kierownika miejskiego oddziału przewozu chorych i pogotowia ratunkowego magistrat mianował dr. a. Władysława Pinkusa.

o podwyżkę opłat za leczenie.

a) Zarząd szpitala dla umysłowo chorych „Kochanówka” oraz szpital dla dzieci „Anny Marii” wystąpili do wydz. zdrowotności publ. z wnioskiem w sprawie podwyższenia opłat za leczenie chorych w pomienionych szpitalach na rachunek magistratu. Szpital „Kochanówka” żąda podwyższenia opłaty do mk. 80 — dziennie, szpital „Anny Marii” do marek 75. za chorego dziennie.

— Przejechany na śmierć.

a) Wczoraj, na ul. Ziębskiej, około domu Nr. 12, wóz ciężarny najechał na 50 letniego Andrzeja Pachockiego, zamieszkałego przy ul. Łagiewnickiej 52. Kola przeszły przez piersi, powodując natychmiastową śmierć zwłoki odesłano od prosektorjum miejskiego Weinreb Bolesław Machulski został zatrzymany został zatrzymany i pociągnięty do odpowiedzialności.

— Kradzież.

a) Z mieszkania D. Szczygielskiego ul. Brzezinska 80, skradziono różne rzeczy wartości 80,000 mk.

— Trup na korytarzu.

a) Wczoraj na korytarzu, pod drzwiami właściciela domu Józefa Kowalskiego, przy ul. Wilanowskiej 29, znaleziono trupa lokatora tegoż domu Michała Bielewicza. O trupie zawiadomiła o tem K., córka Leokadja Kowalska. Jak stwierdzono trupa podrzucili jacyś dwaj nieznani mężczyźni. Przyczyny zgonu dotychczas nie zbadano. Zarządzono energiczne dochodzenie w tej sprawie.

ZŁOBY! ZŁOTO!

stare skupuje płace
najwyższe ceny Ko
nstantynowska 2.
lewa oficyna parter
MADRYCZNY 3613-8

Kupię MASZYNE Singara

w dobrym stanie, niedrogo
Wiadomość, Andrzej, a 17
(Skł. Rzeźniczy)

L A L K I Klinika lalek

ul. Przejazd 14
przyjmuje wszelką reperację
lalek i piłek,

Uwaga! Odswieżam stare gło-
wy celoidowe 3573-1

Jazielo Michał zagubił kartę
rejestracyjną z roku 1835.
12774-1

Florjan Wieczorek zagubił rej-
strowanie służbową wyd. przez
urząd skarbowy w Łodzi
11172-2

8-mio konny motor gazowy do sprzedania

okazyjnie. Wiadomość w
Redakcji „Rozwoju”
u p. S O B C Z Y K A.

Rusak Franciszek Polna 38 za-
gubił kartę rejestracji wyd. w
Toraniu oraz paszport niemiec-
ki Marji Rusak.

11979-2

Epszajn Eljasz, zagubił legity-
mację chlebową na 1 osobę

Kupuję

bizuterję, brylanty,
złoto srebro platynę
zagarki, płacę ceny najwyższe
LUBKA

SIENKIEWICZA 20 m. 16
part. ost. wejście. 332-6

D. met.

Stefan Kłaniewski

powrócił legitymację rezerwacji
płac. krtani, gardła nosa i uszu
od 23.11.17. Sienkiewicza 53 m.
11 (Nawrót 17)

530A-6

Wagner Wincenty zagubił no-
tes z 265 mk. oraz doświ-
adłość osobisty, wydany w Kleczewie.

Pawłowski Konstanty St. Zarze-
wska 60 zagubił kartę rej-
stracji wyl. Łodzi.

Wokros Henryk zagubił pasz-
port niem. wydany w
Łodzi.

11927-2

D.:

Mieczysław Marx

powrócił.
Przyjmuje od 6-3 wiec-
zorem. Kłóska 9 m. 5.

3613-3

Teatr

BAGATELA

w gmachu teatru „SCALA”
Cegielniana 18.
pod dykcją M. Tarłowskiego,
3655-1 W razie trwania strajku dozorców
początek o godz. 8 kółko o godz. 10 w.

Dziś i dni następnych Program M
ROMUALD WERASIEŃSKI, SEWERYN MICHAŁOWSKI, Helena Rinas, Mla Kamińska,
Lola Pałani, Jana van Roy, Michalina Zamłto, E. Bodo, Miecz. Dobrowolski,
Adam Górecki, Stefan Szosland, Marian Tarłowski.

Straszny gość

Nadto bogata część koncertowa z udziałem całego zespołu.

żart sceniczny w 2 odsł. prze robot Kan-nas
w niedzielę dn. 21 b. m. o g. 4 pp. przedstawienie popularne Rewja Zbiezdowskiego ze śpiewami i tańcami
Budienno idzie!
i część konc. z udz. cał. zespołu

Sala Koncertowa

Dziś w sobotę

Sala Koncertowa

o godzinie 4 po południu
Ostatni występ

dla dzieci i młodzieży

Maryla Gremo

MŁODOCIANEI ARTYSTKI TANCERKI

Bilety od 15 do 75 nabywać można w księgarni Alfreda Saucha
ul. Dzielna 12

SZKLANEK

hurtowa sprzedaż dla koope ratyw i kółek rolniczych i de listom cena od 5. 50 mk. wyzej za sztukę Piotrkowska 108 Dom Handlowo-Przemysłowy: **Endo i Jaworski** od 10-ej do 1-ej i od 4-6 8606-3

Maszyna litograficzna

do sprzedania
Wiadomość: Druk. i Lit. F. PRUSKI, Tomaszów Mazowiecki. 3047-1

Tanio okazynie Sprzedam urządzenie Piwiarni Kredens stoły szawka do wędlin szłydy żelazne flaszka gazowa bufet Zakatna 78 Hankewicz, front 3 piętro. 12000-3

Variete

Rozmaitości
Cegielniana 63.

Dziś

KRÓL

włamywaczy
farsa w jednym akcie z udziałem całego zespołu

W obozie

(Madelon)
wyko — **Erwastówna**
Wesołowski
Czardaszka
wyk. Wagińska i Wesołowski

Gościnnie występy
Marji Fertner
WISNIEWSKIEJ

Teatr dobize ogrzany.
po z. godz. 8.30

O. Fiedler

Pabianice
wyrabia i poleca pa pisy lniane i szpagaty papierowe. 3303-2

KLASY 7 i 8

Gimnazjum w Piotrkowie uruchumione. Gimnazjum przyjąć może jeszcze uczniów do powyższych klas jak również i do bursy dla „uczniów żołnierza” za opłatą roczną mk. 8000.
Informacji bliższych udziela dnia 20, 21 i 22 godz. 8-6 w Hotelu „Polonia” pokój 407 Bielski lub Gimnazjum w Piotrkowie dvr. KARPINSKI. 3653 1

Boisko sportowe „Helenów”

W niedzielę dn. 21 b. m. o g. 2 i pół pp. odbędzie się **match piłki nożnej**, pomiędzy reprezentowaną drużyną 28 p. p. Strz. Kan. 4 Komp. Teleg., a 31 pp. St. K.
Podczas gry przygrywać będzie **orkiestra wojskowa.** 3654-1

Oleina Angielska

ekstra jasno-żółta 97/99%, średni kolor 93/96%, Brunatny kolor 91/93%, Biała 98%

FRANCO GDAŃSK

przedaje w Warszawie,
London and Continental Trading Co Ltd. Królewska 18.
Telefon 225-19. 3618 3

WESTFALKIE KUCHNIE

emalowane z piecykami, oszczędzające wiele opł. i ładnie wyglądające, do ustawienia w sypialni, jadalni, lub łazienku

do sprzedania.

w sklepie komisowym Steiner, Piotrkowska 141.
3650-1

Poszukuje

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi inteligentnego pracownika do swego biura.
Obniżymieni z wykazem hipotecznym będą mieć pierwszeństwo.
Zgłaszać się z ofertami do biura Dyrekcji, Łódź ulica Pomorska (Średnia) № 19. 3

OGŁOSZENIE.

Wojskowy Okręgowy Urząd Gospodarczy w Łodzi ma do sprzedania kilka beczek ikry po zmarnowanych sędziach.

Informacji udziela Komisja Gospodarcza Wojskowego Okręgowego Urzędu Gospodarczego w Łodzi przy stacji Łódź-Kaliska. 3616-3

STARE obrazy

KUPUJĘ
H. T. RUNERT,
PIOTRKOWSKA. 87

Owoce

polecają słony Warszawskiego Ziemiańskiego
TO ARZYSIWA MLECZARSKIEGO.

Hurtowa sprzedaż od 10 funtów
Al. Kosciuszki 29. 3630-4

Zaginął

pieczęć dnia 12 1920 ad: 20 r. mały czarno-odbiłany z numerkiem 1565 proszę odprowadzić za dobrą wypracowaniem Banelykty 75-LEWANDOWSKI 3617.

Zdolny

Majster
trakcki poszukuje pasydy w fabryce wyroby włókienniczych. Oferty składać w „Rozwoju” pod „Majster”. 3652-3

rozn ogłoszenia:

Kupno i sprzedaż:

Spzedam tanio kilka par butów, nowych z filcowymi cholewami. Skwerowa 22, m. 13, III piętro. 3

AAAA. Obrączki ślubne, wszystkie tasy gwarancja za złoty, ercionki, kolczyki, zegarki, ojtaniej sprzedaje, Sklep Pclsi Jan Placek, Brzezińska 10, kzy sklepie zakład reneracyjry. 11751-26

A.A.A. Kupuje futra, zakłady, garderobę, bieliznę, cywany, meble maszyn do szycia, placę najlepší. Wólczńska 43, Chrzanowicz. 7572-00

A.A. Meble sprzedaje: szafy, łóżka, stoły, krzesła, oraz kompletne urządzenie sypialek i łazienek. Przędziński Piotrkowska 108. 11571-3

A. Łóżka, materace, szafy, stół, krzesła, otomanę, bielizniarke, leżankę, biurko, stoliki, słupki, sprzedam tanio. Piotrkowska 261 m. 4 front. 11562-1

A. Meble sprzedaje, komplet sypialnie, gabinet, salony pojedyncze. Dzielna 5 Drezajski 11645-6

Kupuje mosiądz, miedź, cynk, różne części metalowe. Sienkiewicza 16, odlewnia metalu, 11852-1

Palta damskie, męskie, pańskie i chłopięce od mk. 700. Ubrania męskie od mk. 200 i wyżej, dzieciinne od mk. 200. Obuwie spodnie, koszule, kalesony, spódniczki damskie, bielizna ciepła, towary lokcyjne, switry, koldry, chustki polecia chrześcijańska skłednica towaru pod firmą: „Jarmark Łódzki” Piotrkowska 44, pierwsze piętro. UWAGA: ubrania i palta na zamówienia z władnych materjałów. 11826-8

Naczynia kowalskie do sprzedania, ul. Nowo Zarzewska 12, u kowala, 11857-1

Spzedam sklep rzeźniczy z warsztatem, wiadomość: Targowa 16, w jadalni. 11843-5

Dom sprzedam zaraz z powoda zmiany interesu (oficy na) 2 piętra, 17 mieszkań, cene 200 tys., okolica Zarzewska-Kilińskiego. Wiad. Główna 62, m. 115. 11827-2

Kupię sklep kolonialny nieduży w śródmieściu. Oferty do Rozwoju pod „Sklep”. 11358-1

Buciki damskie 35, swetry sprzedam, Kilińskiego 77 od 5-ej 11833-1

Resorka w dobrym stanie do sprzedania. Wiadomość u gospodarza, ul. Dworska 18. 2

Futro do spzedania damskie wiadomość ul. Średnia 53 lewa of. m. 11 11811-2

Meble

Najlepsze źródło Największy wybór: Sypial, kuchnie, jadalnie, gabinety, kuchnie, pojedyncze, szafy, biurka, stół, łóżka, krzesła, otomany i szeslaży do spania oraz materace polecia: Chrześcijańska Skłednica mebli pod firmą „Jarmark Łódzki” Piotrkowska 44 pierwsze piętro front. 12021-3

Meble do sprzedania ul. Sienkiewicza Nr. 59 m 26 oficy na II wejście II piętro. 4

Okazyjnie do sprzedania Kontro Bas ul. Wólczńska 75 m 4. 11824-1

Spzedam psa wyżej czystej rasy, Cementarna 18, Rudolf. 11768-1

Palta damskie, męskie, pańskie i chłopięce od Mk. 500. Ubrania męskie od Mk. 1650 i wyżej dzieciinne od Mk. 20). Obuwie, spodnie, koszule kalesony, spódniczki damskie bielizna ciepła, towary lokcyjne, switry, koldry, chustki polecia chrześcijańska, skłednica towaru pod firmą: „Jarmark Łódzki” Piotrkowska 44 pierwsze piętro. UWAGA: ubrania i palta na zamówienie z własnych materiałów. 11875-2

Sklep kolonialny sprzedam z powodu wyjazdu, Ogrodowa 20. 11802-1

Z powodu pójścia do wojska sklep rzeźniczy do sprzedania Oferty pod „Sklep rzeźniczy”. 11874-2

jest do sprzedania garniturek mebli, szafa do rzeczy i różne sprzęty domowe. Można obejrzeć pomieży godz. 2 a, a 5-a popoł. ul. Andrzeja 16. 11875-2

Futro zaklat sprzedam w dobrym stanie. Miłsza 45, m. 9. 11853-1

Spzedam dom murowany za 65 tysięcy marek. Wiadomość: Targowa 16, w jadalni. 11842-4

Kupię sklep w dobrym punkcie którego urządzenie nadawałoby się na handel wia. Oferty z ceną i adresem do Rozwoju pod „Handel”. 11866-1

Największy wybór majątków w ziemiach do sprzedania w znanym w całym komplecie Pimia pierwszej klasy Nawrot 72 Koperski. s w 1

Do sprzedania domy w centrum miasta, na przedmieściach Łodzi, oraz w Kaliszu i Zgierzu a także gospodarstwa w okolicach Łodzi. Nawrot 72 Koperski, s w 1

Kto chce kupić fabrykę, dom wille, hotel, interes handlowy majątek ziemski, gospodarstwo, lub takowe sprzedac niech się zglosi. Nawrot 72 Koperski. s w 1

Dom do sprzedania 1,700,000, który daje dochodu 100,000 rocznie. Wiadomość: Aleja 1-go Maja 16, Woźniak. 12013-2

Na gwiazdkę ładny prezent, nowa maszyna do szycia, Piotrkowska 163, m. 5. s n w 12012-5

Kupię kinematograficzne urządzenie, ewentualnie kinematograf w miejscu lub na prowincji. Oferty wraz z ceną w adm. Rozwoju pod „S. S.”. 12009-2

A.A. Meble różnego rodzaju sprzedam: Sienkiewicza 59, m. 21, ul. II wejście, pierwsze piętro. 11001-4

Kilka mniejszych domów do sprzedania wiadomość: Al 1-go Maja 16, Woźniak. 12008-1

Spzedam urządzenie sklepowe, oraz dwa materace. Wiadomość: Rzgowska 9, Stroński. 12017-5

Poznań-Pomorze-Kresy Wschodnie! Mem do sprzedania olbrzymi wybór majątków ziemskich, domów, wili, młynów, hoteli, aptek, interesów handlowych wszelkiego rodzaju maszyn itp. Kaucjonowany Dom Handlowy, Taszycki, Łódź, Piotrkowska 90. Bydgoszcz, Chrobrego 8, telefon 780. 12021-3

Bryczki różnych rasów do sprzedania, Średnia 35. 11901-3

Wozy parokonne do przewozu dużych ładunków do sprzedania folwark Rokićny, poczta i kolej Rokićny ziemi Piotrkowskiej tuż przy stacji u dzierżawcy. 11886-1

Szafa, otomana, maszyna Singer trzyerka transmisja i fergietęga na sprzedanie, Franciszkańska 75, m. 6, M. Matysiak. 11877-3

Piec do palenia kawy z całym urządzeniem sprzedam. Szosa Pabjanicka 14, olejyna parter Karg. 1182-2

Do sprzedania meble salonowe w dobrym stanie, czarno z szafirowym płaszem. Jest kanapka, 2 fotele, 4 krzesła stół i duże lustro, Ewangelicka 9, II p. 11800-2

Sklep kolonialny spożywczy do sprzedania. Składowa 50. 11907-3

Futro damskie do sprzedania ul. Sw. Jakóba 9, u gospodarza. 11906-1

Sąd dwa wózki ręczne do sprzedania nowe i mocno zbudowane, ul. Częstochowska 22. 11792-2

Różne

A.A.A. 3000 miesięcznie otrzyca (lat 7 i 5). Pierwszorzędne Biuro Pedagogiczne Ludwiskiej, Piotrkowska 1 9. 11813-1

A.A.A. Inteligentna freblanke z 6-cio letnim świadectwem, polecia Biuro Pedagogiczne Ludwiskiej, Piotrkowska 109. 11812-1

A kuszerka Marja Kubicka przyjmuje. Piotrkowska 199 co 2 d. 10874-1.

Potrzebni zdolni czeiadrze szewcy do damskiej szpilkowej roboty, płaca pary 300 do 350 mk. Aleksandrów pod Łódź, Kościelna 594, zakład obuwia. 11878-1

Kobieta do gospodarstwa na wiesi i dziewczyna wiejska potrzebna. Wiadomość: Główna 17, m. 2. 1881-5

Pokój umeblowany do wynajęcia u samotnej wdowy ul. Rzgowska 33, m. 11, olejyna, II piętro, zastać można zawsze. 11897-3

Pielęgniarka chorych z kilkuletnią praktyką oraz dobrimi świadectwami, poszukuje pracy prywatnie, w klinice lub szpitalu. Łaskawe zawiadomienia do Rozwoju pod „Pielęgniarka”. p n 118-9-2

Orodnik z dobrą praktyką po stawku samodzielnej osoby od 1 stycznia przyszłego roku. Oferty skł dać Rozwój pod „101”. p n 11890-2

poszukuje dziewczyny ogrodu w folwarku niedaleko Łodzi. Oferty w Rozwoju pod „Dzierżawa”. 11891-1

Potrzebny samodzielny elektryk monter, Piotrkowska 234. 11896-2

Przybłąkany pies jest do odbrania, maści biały. Właściciel zgłosić się może ul. Główna 28, u dozorcę. 11893-1

Przybłąkał się pies, rasy wliczej [granasty] jest do odbrania w sklepie przy ul. Nawrot 49, za zwrotem kosztów. 11909-1

Bieliznę damską, męską pościelową szyje najtaniej, Wigner 20, Ammerowa, 3-piętro. 12001-3

Pokój umeblowany z oddzielnym wejściem za dobrą zapłatą, poszukiwany. Oferty „Z. Z.” 12003-2

Młoda panna znająca buchalterję, pisząca biegle na maszynie, poszukuje posady, tylko na wyjazd. Oferty pod „Wyjazd”. 12015-3

Krawaty przyjmuje do roboty i do przerobienia, Cegielniana 53 12023-7

Potrzebna zdolna praczka do pralni. Wólczńska 91, na stałe. 12020-3

Inteligentna osoba w średnim wieku, znająca się doskonale na gospodarstwie, może się zająć kuchnią i szyciem, Sienkiewicza 28, m. 11. 11861-1

panna z 7-mio klasowym wykształceniem, poszukuje posady biurkowej. Zgłoszenia do redakcji Rozwoju pod „Praca”. 11865-2

Pokój umeblowany do wynajęcia. Piotrkowska 292, m. 6, od 5-7 pp. 11859-1

Buchalter wykwalifikowany potrzebny zaraz. Oferty: Centrala Handlowa Kolo, 11855-2

Dwóch sympatycznych urzędników z Kresów, zajmujących odpowiedzialne stanowiska w wieku 20 i 26 lat, pragną poznać tą drogą dwie inteligentne przystojne panienki w wieku 17-20 lat w celu matrymonjalnym. Nieanonymowe zgłoszenia do adm. niniejszego pisma pod „Okaziciel jednomarkówki № 75444”. 11871-1

Kto ma wiadomość o zaginionych bez wieści, 14 Sierpnia pod Borkowem, ochotnikach 1 Brygady Syberyjskiej, 1 pułku 4 kompanji, Mirosławie Majewskim i Józefie Rydlewskim, proszę zawiadomić E. Rydlewską, Bałuty, Zawadzka 15. 11823-1

17 letni ochotnik zwolniony z wojska posiadający 4-klasowe wykształcenie, pragnie przyjąć jakakolwiek posadę biurową. Oferty w Rozwoju pod „Ochotnika”. 1189-3

Potrzebny chłopiec do slusarni wiadomość, Sienkiewicza 56. 11851-2

Poszukuje miejsca ekspedientki lub w mleczarni. Oferty w Rozwoju pod „Ekspedientka”. 11748-3

Potrzebny zdolny slusarz na ogrzewanie centralne. Leszno 32. 11794-2

Zagubione dokumenty

Kazimiera Durka zagubiła paszport niem, wyd, w Łodzi. 11841P 1

Kopieć Feliksowi skradziono pasport niem, wydany w gm Czarnocin, 11835-1

Skradziono książeczkę oszczędnościową Nr 59597 Teresy Suwalskiej na 2020 mk. Przemysłowców Łódzkich oraz paszport Marji Kaupowicz wyd, w Łodzi przez Władze okupacyjne. 11820-1

Szczawlińska Marja zagubiła legitymację naftową Lagiewnicka 4 12014-1

Seweryn Władysław zagubił kartę rejestracji wydaną PKU Szefera 6. 12002-

Sosnowski Józef z Chodźca z Kresów Wschodnich zagubił legitymację starostwa wileńskiego z przepustką mk 3,800 rub 103 carskich, kwit Wileńskiego Banku na rub. 2000 łaskawy znalazca zechce zwrócić za na groda p. Łask ul. Warszawska 1 Janina Koniczka. s p c 12003-3

Siuda Wojciech zagubił paszport niem, wyd, w Łodzi. 1206-3

1000 mk Nagrody Zagubiono 2 kluczyk z portmoneką Łaskawy znalazca raczy odnieść Piotrkowska 163 m 5 portmonekę i resztę zawartości proszę zatrzymać dla siebie. 12021-3

Musiak Zofja zagubiła paszport niemiecki wydany z gm Iwanowice p Kaliski 12018-3

Zagubiono książkę dla położnych w kierunku od Placu kościelnego do Nowego Rynku Łaskawego znalazca prosi o zwrot Marja Teske, Zierz, ul. Wysoka 15 ew. do lekarza powiatu ólżskiego, ul. Przejazd 2 12019-2

Skradziono dowód tożsamości osoby №122/4 na imię Marja Paskowskiej wydany ze stacji Łódź Kaliska 12027-3

Hertzog Erwin zagubił paszport niem. wyd w Łodzi. 11844-3

Wolkowska Anna zagubiła matrykulę. 11853-3

Buczynskiemu Antoniemu skradziono paszport niem, wydany w Łodzi i około 1500 mk, oraz różne dokumenty ważne 11880-3

Skowronska Marja zagubiła legitymację 2 kartkami okresu na 126 i 127 oraz portmonekę z 200 markami ucziwego Znalazca proszę o zwrot pieniędzy i dokumentów Pańska 41. 11870-1

Switaniak Ignacy zagubił legitymację chlebową na 7 osób. 11883-1

Kwiatkowski Piotr Nawrot 35 zagubił kartę węglową. 11895-1

Zaginęła karta węglowa na imię Melanji Wojskiej Potrkowska 18321 11893-1

Potlicki Władysław zagubił kartę naftową. 11894-1

Sokołowski August zagubił legitymację chlebową na 3 osoby 11889-1

Siwak Zygmunt zagubił kwit na kaucję, wydany przez sędziego śledczego VII Okręgu za świadczenie z głównych warsztatów kolejowych Odesie znalazca zechce zwrócić do adm. Rozwoju 11883-3

Zimny Franciszek zagubił kartę z od paszportu wydaną fabryki Kunitzera w Widzewie. 11903-1

Stanisław Szkułat, zagubił klasowe świadectwo szkolne wydane przez Gimnazjum logiczne w Koniskich. Łaskawy znalazca raczy zwrócić do redakcji Rozwoju. 11904-1

Proszowska vel Rosowska Janina, zagubiła dowód osobisty tymczasowy. 11890-3

Pawłowski Andrzej zagubił legitymację chlebową na 5 osób 11907-1

Zagubił paszport niem, wyd, w Łodzi Klara Kriger ul. Kilińskiego 147 21965-3

Został skradziony paszport Janie Managiewicz wyd, przez władze Niemieckie, Warszawa. 11908-3

Ratajczyk Michał, Benedykta 96, zagubił paszport tymczasowy wydany w Łodzi. 11851-1

Zagubiono kwit wydany za Nr 188 na imię Marji Kirylak zamieszkałej przy ul. Radwalskiej Nr 21, kwit wydany w Twierdzy Ochrony kobiet Piotrkowska 101a za mk. 1000, tytułem kaucji na pobieranie o szyciu bielizny żołnierskiej mniejszym ogłoszeniem kwit się unieważnia. 11830-1

Zaginął paszport niemiecki na imię Kazimierza Słowińskiego wydany w Łodzi. 11735-1

Legitymację Stanisława zagubiła Janina 74 11795-1

Mucha Marja Pańska 11 zagubiła paszport niem, wyd, w Łodzi. 11855-2

Lewi Racheia Andrzeja 35 zagubił paszport niem, wyd w Łodzi. 11857-2

Wizner Zygmunt Aniceja 2 zagubił paszport niem, wyd, w Łodzi. 11867-2

Knańska Władysława zagubiła paszport niem, wyd, w Łodzi. 11869-2